

Фармація – дивовижні відкриття лікарських сполук

МІСЦЕ
ДЛЯ
ТРАНСЛЯЦІЇ

- **Ірина Гайдідей**, студент I курсу магістратури за освітньою програмою «Технології органічних речовин, харчових добавок та косметичних засобів» НТУ «ХПІ»;

ПРО ЛЕКТОРІВ

- **Наталія Зубко**, студент I курсу бакалавратури за освітньою програмою «Фармація, промислова фармація» НТУ «ХПІ».

ПЛАН РОБОТИ

- **Поговоримо** про неймовірні історії відкриття лікарських сполук та цікаві факти щодо їх застосування у фармацевтичній практиці.
- **Проведемо** flash-лабораторку з методів їх ідентифікації.
- **Надамо** опис методик реакцій, щоб ви легко відтворювали їх на своїх уроках або факультативах!

Пориньмо разом у загадково-хімічно-цікавий світ ліків!

МІСЦЕ
ДЛЯ
ТРАНСЛЯЦІЇ

«Фармація»... це поняття охоплює дуже широкий спектр визначень – від саме поняття «ліки» до їх промислового виробництва та оцінки безпечності.

Давайте у найближчі 40 хвилин доторкнемося до історичних та цікавих фактів виникнення деяких лікарських засобів, розберемося із хімічною будовою речовин, що виступають лікарськими субстанціями та проведемо міні-дослідження з визначення справжності лікарських субстанцій.

МІСЦЕ
ДЛЯ
ТРАНСЛЯЦІЇ

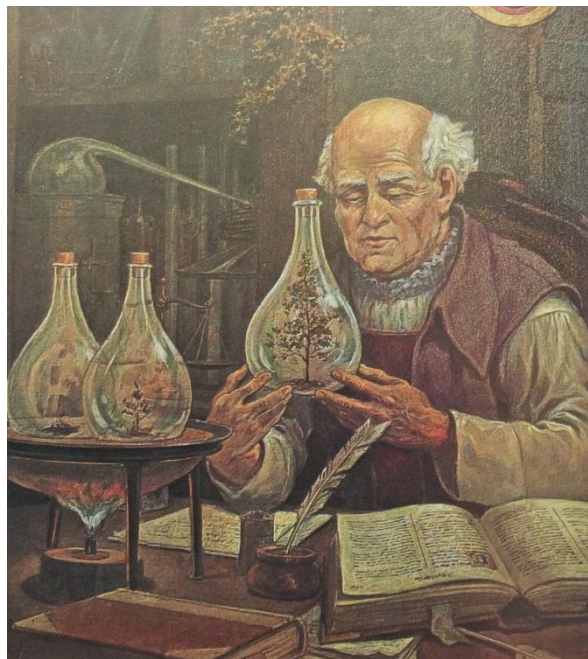

Як лікувалися у давнину

магія VS лікарські засоби

- Магічні формули, заклинання і обряди, окрурювання, жертвоприношення.
- Рідкі лікарські препарати застосовувалися у вигляді розчинів, мікстур, відварів для внутрішнього і зовнішнього використання.
- В якості м'яких лікарських препаратів застосовувалися мазі, пасти, пластирі, пігулки, песарії. Мазі виготовляли на жировій основі, найчастіше на ланоліні (тваринний віск).

МІСЦЕ
ДЛЯ
ТРАНСЛЯЦІЇ

Гіппократ використовував близько 200 лікарських рослин і застосовував їх без переробки.

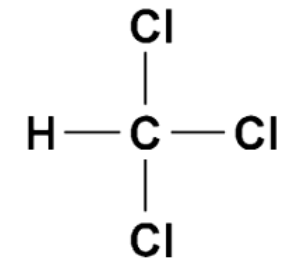
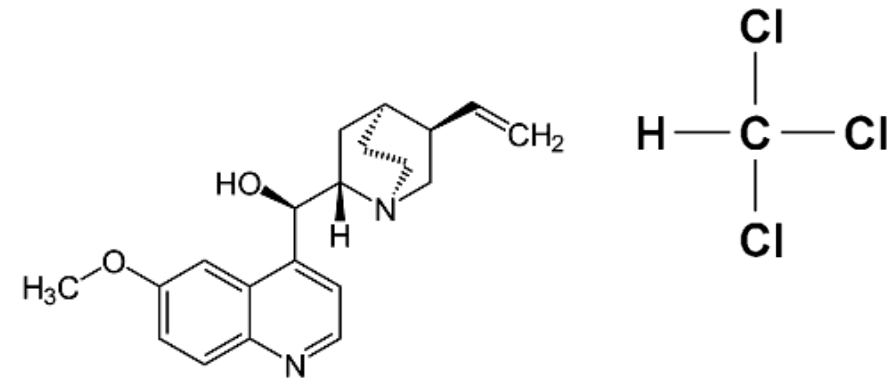
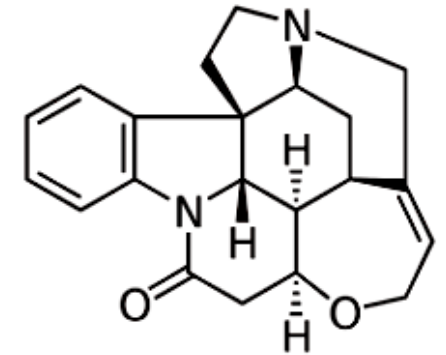
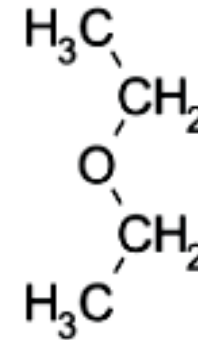
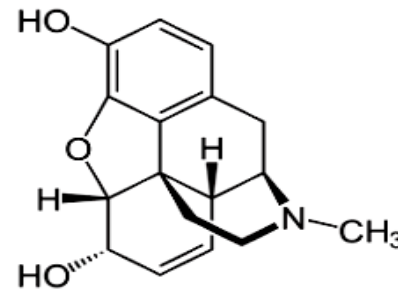
Клавдій Гален вважав, що діючі речовини необхідно виділяти з рослин – товкти, різати, відварювати, настоювати.

Парацельс почав широко використовувати з'єднання заліза, свинцю, ртуті, міді, миш'яку, сірки.

Роль хіміків-синтетиків у розвитку Фармації та фармакології

- 1806 р.
- 1809 р.
- 1820 р.
- 1846 р.
- 1847 р.

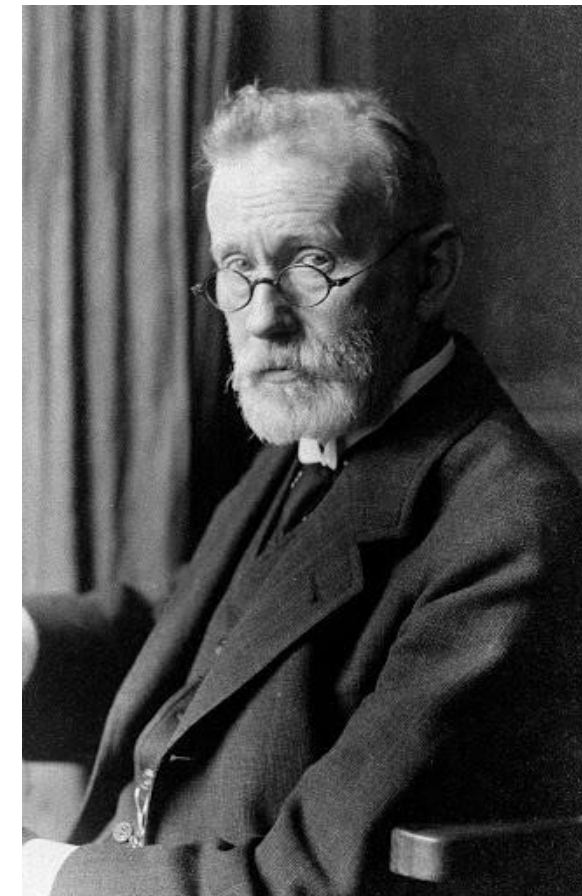

МІСЦЕ
ДЛЯ
ТРАНСЛЯЦІЇ

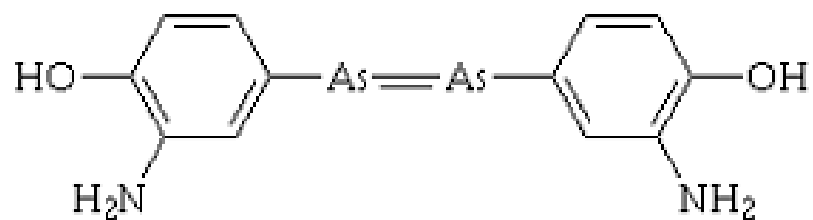

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»

Пауль Ерліх

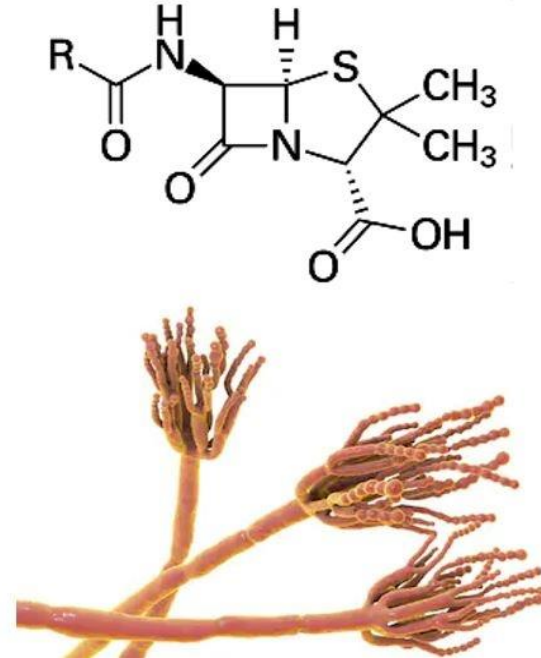
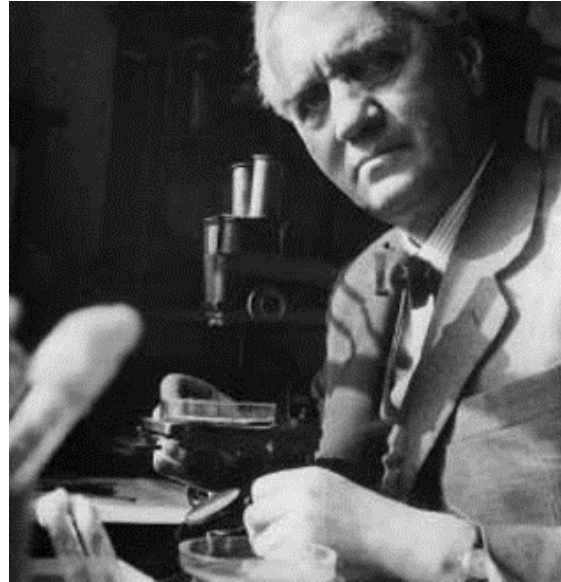
Сальварсан

Відкриття антибіотиків

1941 р. – початок
нової ери у
фармації та
фармакології

МІСЦЕ
ДЛЯ
ТРАНСЛЯЦІЇ

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»

Що ми знаємо про джерела отримання діючих речовин (або лікарських субстанцій)?

- Мінеральні сполуки (магнію сульфат, натрію сульфат)
- Тканини та органи тварин (**інулін, пепсин, тироксин**, препарати гормонів щитовидної залози, ферментні препарати, препарати регулюючі травлення)

МІСЦЕ
ДЛЯ
ТРАНСЛЯЦІЇ

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»

Конваллотоксин -
серцевий глікозид,
стимулює діяльність
серця і звужує
периферичні судини

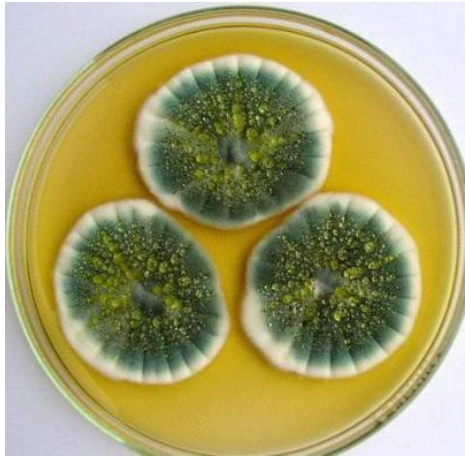

Морфін - належить до
групи морфіанових
алкалоїдів.
болезаспокійливий
препарат

- Рослинна сировина (листи, трави, квіти, насіння, ягоди, кора, коріння) і продукти їхньої обробки (жирні й ефірні олії, соки, камеді, смоли).

МІСЦЕ
ДЛЯ
ТРАНСЛЯЦІЇ

Що ми знаємо про джерела отримання діючих речовин (або лікарських субстанцій)?

- Мікроорганізми (пеніцилін, цефалоспорини, макроліди та ін.)

Антибіотики отримують за допомогою високопродуктивних штамів мікроорганізмів, що вирощуються на спеціальних поживних середовищах.

- Хімічний синтез (сульфаніламід, парацетамол, новокаїн, кислота ацетилсаліцилова та ін.)

МІСЦЕ
ДЛЯ
ТРАНСЛЯЦІЇ

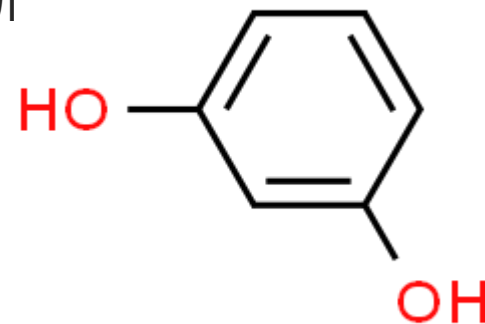
РЕЗОРЦИН

резорцинол, 1,3-дигидроксibenзол, мета-дигидроксibenзол

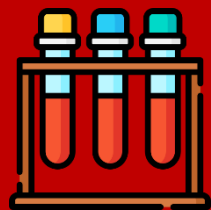

**Знезаражувальний засіб
при лікуванні шкірних
захворювань**

Резорцин - формаліновий метод у стоматології

Якісна реакція (справжність):

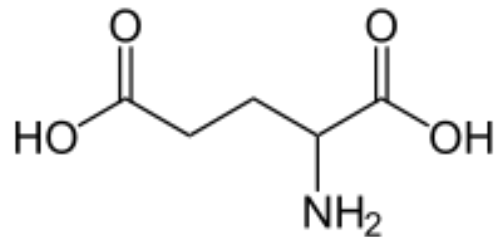
При додаванні до 10 мл розчину препарату (1: 200) 3 крапель розчину хлориду окисного заліза з'являється синьо-фіолетове забарвлення, що переходить від додавання розчину аміаку в буро-жовте.

**МІСЦЕ
ДЛЯ
ТРАНСЛЯЦІЇ**

ГЛУТАМІНОВА КИСЛОТА

Показання: психози, депресія, печінкова кома, затримка психічного розвитку

Входить до складу білків

Збуджуючий нейромедіатор

Харчова добавка: підсилювач смаку

У спортивному харчуванні:

- збільшує стійкість організму під час гіпоксії
- антикатаболічна дія (захищає від втрати м'язової маси)

МІСЦЕ
ДЛЯ
ТРАНСЛЯЦІЇ

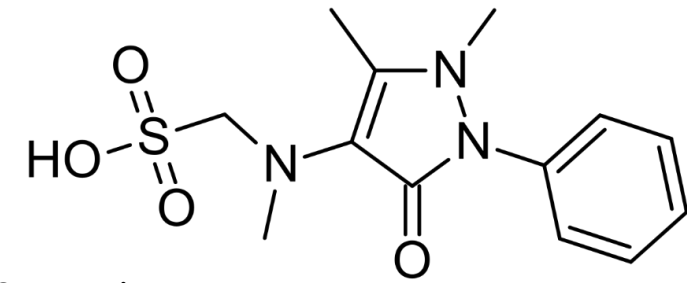
Якісна реакція (справжність)

20 мг субстанції розчиняють при нагріванні в 1 мл води, додають 1 мл свіжоприготованого розчину нингідрину і нагрівають; має з'явитися синьо-фіолетове забарвлення.

АНАЛЬГІН

Метамізол, метамізол натрію, дипірон

синтезований Людвігом Кнорром у 1920 році для німецької компанії Hoechst

до 1972 року відпускався без рецепту як ефективний знеболювальний препарат

з 1973 року заборонений для продажу практично в усіх країнах Євросоюзу

з 90-х років налагоджений випуск дженериків метамізолу натрію у СНД

МІСЦЕ
ДЛЯ
ТРАНСЛЯЦІЇ

Якісна реакція (справжність)

0,05 г розчиняють в 1 мл пероксиду водню. Розчин набуває голубого відтінку, який швидко зникає і через кілька хвилин розчин стає червоним.

Національний технічний університет
Харківський політехнічний інститут

ПАРАЦЕТАМОЛ

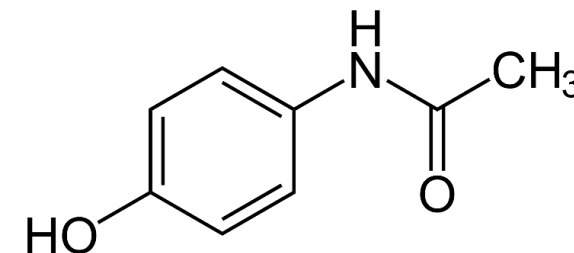

На Урок
освітній проєкт

«помилка» фармацевта -
1886 рік, Англія

ацетанлід (антифебрин)

жарознижуюче замість
болезаспокійливого

початок 50-х років ХХ ст. –
парацетамол це продукт
розщеплення ацетанлідру

парацетамол - побічних ефектів
менше, ефективність препарату
більша

1953 рік – початок нової історії
парацетамолу

МІСЦЕ
ДЛЯ
ТРАНСЛЯЦІЇ

Якісна реакція (справжність)

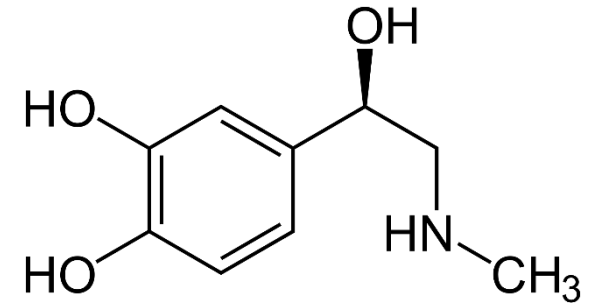
0,1 г субстанції струшують з 10 мл води і додають 0,5
мл 3% розчину заліза (III) хлориду, утворюється
синє-фіолетове забарвлення.

Національний технічний університет
Харківський політехнічний інститут

АДРЕНАЛІН

у невеликих дозах присутній в організмі
(гормон, що виробляється наднирниками)

На Урок
освітній проект

мобілізує захисні сили організму

лікарський препарат

введення до серцевого м'язу або для зняття
миттєвої алергічної реакції

1999 рік - американка Джоан Мюррей стрибнула з парашютом з висоти 4,4 км основний парашют не відкрився, приземлення відбулося на мурашник вогняних мурах...))) Жінка вижила!

МІСЦЕ
ДЛЯ
ТРАНСЛЯЦІЇ

Якісна реакція (справжність)

Від додавання краплі розчину хлориду заліза утворює
смарагдово-зелене забарвлення, яке від додавання
краплі аміаку стає вишнево-червоним, а потім
помаранчевим.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

**ЧЕКАЄМО НА ВАШІ
ЗАПИТАННЯ В ЧАТІ**

**МІСЦЕ
ДЛЯ
ТРАНСЛЯЦІЇ**

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»

ДЯКУЄМО ЗА УВАГУ!

Залишилися запитання?

Звертайтеся до Служби підтримки:

 naurok.com.ua/page/contact-us

Бажаєте стати лектором?

 [Заповніть форму](#)

Не хочете пропустити вебінар?

 [Реєструйтесь завчасно](#)